

Beslut

efter kvalitetsgranskning av rektors arbete med
läraravlastande tjänster i grundskolan, årskurs
7–9 vid Gäddgårdsskolan 7–9 i Arboga
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av rektors arbete med läraravlastande tjänster i grundskolan, årskurs 7–9. Syftet är att granska i vilken utsträckning läraravlastande tjänster integreras och används på ett sådant sätt att lärare avlastas i sitt arbete för att i högre utsträckning kunna fokusera på undervisningsprocessen.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning kartlägger och analyserar rektor lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen?
2. I vilken utsträckning organiserar rektor arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen?
3. I vilken utsträckning följer rektor upp, utvärderar och analyserar om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 30 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Gäddgårdsskolan 7–9, med Arboga kommun som huvudman, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen genomförde tre intervjuer via videolänk med Gäddgårdsskolan 7–9 i Arboga kommun den 20–22 januari 2021. Intervjuerna genomfördes av utredarna Ulrika Holm och Caroline Engskär. Intervjuer hölls med rektorn, tre lärare och två resurspedagoger.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Gäddgårdsskolan 7–9 i följande utsträckning:

Bedömningsområde 1: Rektors arbete med att kartlägga och analysera lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Rektorn kartlägger och analyserar i *hög utsträckning* lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Bedömningsområde 2: Rektors organisering av arbetet på skolan för att läraravlastande tjänster ska bidra till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Rektorn organiserar *i flera delar* arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden.

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att tydliggöra den läraravlastande personalens arbetsuppgifter genom att upprätta tydliga arbetsbeskrivningar.

Bedömningsområde 3: Rektors arbete med att följa upp, utvärdera och analysera om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte.

Rektorn följer upp, utvärderar och analyserar *i hög utsträckning* om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2021-09-08 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2020:2212) i de handlingar som sänds in.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens bedömningar

Rektors arbete med att kartlägga och analysera lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn kartlägger och analyserar lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. I detta ingår arbetet att kartlägga och analysera lärarnas arbetsuppgifter och deras arbetssituation.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* kartlägger och analyserar lärarnas behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. Granskningen visar att rektorn kontinuerligt kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation samt gör lärarna delaktiga i kartläggningen. Detta sker bland annat genom medarbetarsamtal, samtal med arbetslagsledare och speciallärare samt genom användande av ett självskattningsverktyg på arbetsplatsträffar. Vidare visar granskningen att rektorn utifrån det som framkommer i kartläggningen analyserar lärarnas arbetssituation och behov av avlastning, tar hänsyn till vilka arbetsuppgifter som är lämpliga att utföras av andra än lärare och prioriterar vilka områden och arbetsuppgifter som ska tilldelas läraravlastande personal. Rektorn för även en dialog med huvudmannen om lärarnas arbetssituation.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Motivering

Rektorn kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation på ett systematiskt sätt och att rektorn involverar lärarna i detta arbete. Rektorn använder sig av olika metoder för att kartlägga lärarnas arbetsbelastning. Kartläggningen sker såväl via dialoger med lärarna vid samtal som genom samtal med medarbetare, ett kartläggningsverktyg och genom kommunens medarbetarenkät. I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att frågor kring lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation diskuteras på individnivå under medarbetarsamtal. Samtalen utgår från en kommungemensam mall med olika frågeställningar. Vidare framgår att en kartläggning av lärarnas arbetsmiljö genomförs fyra gånger per läsår under arbetsplatsträffar. Vid kartläggningen skattar lärarna anonymt, med hjälp av ett särskilt verktyg, sin upplevelse av

arbetsmiljön på skolan inom sex givna områden, där rektorn utifrån resultaten från kommunens medarbetarenkät valt att särskilt fokusera på områdena stress och trivsel. Utifrån vad lärarnas skattning visar förs sedan samtal i arbetslagen i direkt anslutning till arbetsplatsträffarna. Rektorn samlar därefter in dokumentation av vad som framkommit under samtalen. Rektorn samlar också in och bearbetar den information om lärarnas behov av avlastning och stöd som kommer fram i dialoger under regelbundna möten med arbetslagsledare respektive speciallärare. Rektorn framhåller därutöver att de informella dagliga samtalen med medarbetarna, mitterminskonferenser och uppföljningar av elevresultat är viktiga underlag i kartläggningen av lärarnas behov av stöd och avlastning.

Granskningen visar även att rektorn för en dialog med huvudmannen om lärarnas arbetssituation och behov av avlastning för att kunna ägna mer tid till undervisningsprocessen. Dialogen med huvudmannen omfattar bland annat samtal om hur tidskrävande det är att utföra ett mentorskap på ett bra sätt samt om mentorskapet skulle kunna utföras av någon annan funktion i syfte att ge lärare mer tid till undervisning. Vidare säger rektorn att hen även för en dialog med huvudmannen om IT-frågor. Rektorn har identifierat ett behov av kompetent IT-stöd till lärarna i det dagliga arbetet på skolan.

Rektorn analyserar lärares behov av avlastning

Granskningen visar att rektorn har god kunskap om lärarnas arbetssituation och analyserar deras behov av avlastning för att de ska kunna ägna mer tid åt undervisningsprocessen. Rektorn utgår från ovan nämnda kartläggning i sin analys av lärarnas arbetssituation och deras behov av avlastning och tar i sitt analysarbete främst stöd av arbetslagsledarna och speciallärarna. Rektorn uppger att hen analyserar lärarnas behov av avlastning såväl i det dagliga arbetet som på ett skolövergripande plan inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. I det dagliga arbetet handlar det om att rektorn, utifrån signaler från verksamheten, analyserar och prioriterar hur lärares arbetsuppgifter ska fördelas. I analysarbetet för rektorn även en dialog med berörda lärare. Rektorn beskriver att hen på det mer skolövergripande planet genomför övergripande analyser efter de fyra arbetsplatsträffar där lärarnas upplevda arbetsmiljö kartläggs. I samband med denna analys beaktar rektorn all insamlad information avseende lärarnas arbetssituation och deras behov av avlastning i syfte att de ska kunna fokusera mer på undervisningsprocessen.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån sin analys tar hänsyn till vilka arbetsuppgifter som är lämpliga att utföras av andra än lärare och prioriterar vilka arbetsuppgifter som ska tilldelas den läraravlastande personalen. Rektorn uppger att arbetsuppgifter omfördelas vid behov inom organisationen och skolans budgetram utifrån vad analyserna visar. Enligt rektorn förs diskussioner i ledningsgruppen både om vilka arbetsuppgifter som kan utföras av andra än lärare och om en omfördelning av arbetsuppgifter skulle kunna vara positivt för såväl

elever som lärare. Ett sådant exempel är att ledningsgruppen diskuterat möjligheten att flytta mentorsuppdraget för eleverna som ingår i den särskilda undervisningsgruppen *Seglet* från lärare till resurspedagoger. Ett annat exempel är att rektorn i höstas beslutade att resurspedagogerna ska ge stöd till vissa lärare och elever tillhörande arbetslagen *A*, *B* och *C* inom ramen för undervisning i vissa ämnen. Enligt rektorn finns det dock ett dilemma kopplat till rektorns möjlighet att tillgodose lärares behov av avlastning då all personal är anställda av huvudmannen och tjänster tilldelas rektorn och skolan.

Rektors organisering av arbetet på skolan för att läraravlastande tjänster ska bidra till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn organiserar arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. I detta arbete ingår att se till att de läraravlastande tjänsterna är anpassade till skolans arbetsorganisation och att det finns ett tydligt syfte med vad den läraravlastande personalen ska bidra till. Det finns arbetsbeskrivningar för den läraravlastande personalen som är väl kända på skolan. Arbetet organiseras så att den läraravlastande personalens stöd till lärare blir så effektivt som möjligt och att den inte blir en belastning för lärarna. I detta arbete ingår att se till att den läraravlastande personalen har rätt kompetens för att klara av sina arbetsuppgifter enligt tilldelad arbetsbeskrivning.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i flera delar* organiserar arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. Granskningen visar att rektorn har tydliggjort syftet med de läraravlastande tjänsterna samt att deras arbetsuppgifter och roller är tydliga och väl kända i verksamheten. Dock visar granskningen att rektorn ytterligare behöver tydliggöra den läraravlastande personalens arbetsuppgifter genom att upprätta arbetsbeskrivningar, eftersom arbetsuppgifterna endast kommuniceras muntligt. Vidare framgår det av granskningen att rektorn säkerställer att den läraravlastande personalen har tillräcklig och relevant kompetens för sina uppdrag samt att rektorn ser till att den läraravlastande personalen får ledning och ett uttalat stöd i arbetet.

Motivering

Syftet med den läraravlastande personalen är tydligt och väl förankrat bland skolans personal

Granskningen visar att syftet med de läraravlastande tjänsterna är tydligt och att skolans personal känner till den läraravlastande personalens olika roller. Av intervjuer framkommer att rektorn återkommande kommunicerar den läraravlastande personalens syfte och roller i organisationen till skolans personal vid informationsmöten i samband med terminsstart. Den läraravlastande personalen tydliggör också sina roller för nyanställd personal då rektorn introducerar *Seglets* verksamhet för de nyanställda. Rektorn uppger att syftet med de läraravlastande tjänsterna primärt är att skapa bättre förutsättningar för skolan som organisation att kunna genomföra de anpassningar och ge det särskilda stöd som eleverna har rätt till. Enligt rektorn ska resurspedagogernas arbete bidra till en bättre undervisningsmiljö för såväl lärare som elever. De läraravlastande tjänsterna ska ge skolan bättre förutsättningar att stödja elever som annars fått det svårt med sin skolgång. Rektorn uppger att hen är tydlig med att det i klassrumssituationen är läraren som styr resurspedagogens arbete. Enligt lärarna och resurspedagogerna har rektorn, inför genomförd förändring som innebär att resurspedagogerna stödjer lärare även utanför *Seglet*, betonat skillnaden mellan lärarrollen och resurspedagogrollen i en undervisningssituation.

Den läraravlastande personalen saknar delvis arbetsbeskrivningar

Granskningen visar att rektorn inte har upprättat skriftliga arbetsbeskrivningar som omfattar den läraravlastande personalens hela uppdrag. Rektorn uppger att de på skolan visserligen använder sig av en upprättad uppdragsbeskrivning för den del av resurspedagogernas uppdrag som omfattar mentorskap, men att det inte finns beskrivningar för resurspedagogernas övriga roller och uppdrag. Av granskningen framgår dock att rektorn muntligt förmedlar och förtydligar den läraravlastande personalens arbetsuppgifter. Enligt rektorn sker det vid medarbetarsamtal och i de regelbundna möten rektorn har med resurspedagogerna under terminerna och efter varje avslutat läsår. Vidare tilldelas resurspedagogerna löpande arbetsuppgifter efter rektorns samråd med en av speciallärarna. Det framgår även att den läraravlastande personalen anser att deras arbetsuppgifter är tydliga genom den information de får via dialogen med rektorn. Därutöver framkommer att rektorn i ett skriftligt dokument tydliggör rutiner, ansvarsfördelningar och arbetsgångar vid olika situationer. Dokumentet finns tillgängligt för all personal på skolan i en digital mapp.

Enligt rektorn kommuniceras den läraravlastande personalens huvudsakliga arbetsuppgifter till övrig personal vid varje terminsstart under ett informationsmöte där all personal deltar. Då presenterar rektorn även aktuell fördelning av personalresurser och stöd till elever. Lärarna säger i intervju att det

är tydligt för dem vad den läraravlastande personalen har för arbetsuppgifter. Lärarna förmedlar också att arbetsuppgifterna inte detaljstyrs av rektorn utan att undervisande lärare i samråd med resurspedagog bestämmer vilka arbetsuppgifter i undervisningssituationer resurspedagogerna ska utföra.

Rektorn säkerställer att den läraravlastande personalen har rätt kompetens

Granskningen visar att rektorn säkerställer att den läraravlastande personalen har rätt kompetens för sina uppdrag och att de tilldelas arbetsuppgifter utifrån att deras tidigare erfarenheter och kompetenser ska komma till nytta för verksamheten. Rektorn uppger att resurspedagogerna har mångårig arbetslivserfarenhet av arbete i skola. Resurspedagogerna beskriver att de har pedagogiska högskoleutbildningar med olika innehåll. I intervju med rektorn framgår att rektorn har god överblick över skolans organisation och kan därmed fördela uppdrag och ansvarsområden som väl matchar verksamhetens behov samt den läraravlastande personalens kompetens och erfarenhet. Rektorn uppger att utifrån hur den läraravlastande personalens uppdrag ser ut för närvarande är social kompetens och relationella kompetenser som förmåga att bemöta elever viktiga. Både rektorn och lärarna anser att den läraravlastande personalen har rätt kompetens för sina uppdrag.

Granskningen visar också att den läraravlastande personalen löpande deltar i kompetensutvecklingsinsatser inom de områden som är relevanta för deras uppdrag. Av intervjuer framgår att de utifrån inriktning på sina tjänster deltar i lärarnas generella fortbildning. Rektorn uppger att hen även stämmer av eventuella behov av individuell kompetensutveckling under medarbetarsamtal med resurspedagogerna. Det framgår att den läraravlastande personalen har genomgått fortbildning inom olika områden som de behöver ha kunskap om. Resurspedagogerna nämner bland annat i intervjuer att de genomgått fortbildningsinsatser om skolans läroplaner och skollagen, värdegrundsuppdraget, kooperativt lärande och tillgängliga lärmiljöer samt kurser inom neuropsykiatriska funktionshinder och språkstörning. Den läraravlastande personalen anser att de får den kompetensutveckling de behöver för att kunna utföra sina uppdrag.

Rektorn säkerställer att den läraravlastande personalen ges ledning och stöd i sitt arbete

Granskningen visar att rektorn ser till att det finns ett uttalat stöd och att ledning ges så att den läraravlastande personalen kan utföra arbetsuppgifter på ett sådant sätt att det inte innebär en belastning för lärarna i arbetslagen. Rektorn ansvarar för arbetsledningen av resurspedagogerna och stämmer nästan dagligen av hur arbetet fungerar för dem och om de har något behov av stöd i arbetet. Rektorn följer även kontinuerligt upp den läraravlastande personalens behov av stöd och ledning i möten med arbetslagsledarna och speciallärarna. Därtill sker uppföljning av behov av stöd och ledning under resurspedagogernas medarbetarsamtal.

Därutöver har specialläraren möten med resurspedagogerna för att fånga upp behov och säkerställa att de ges tillräckligt stöd i arbetet. Rektorn har gett den speciallärare som är förstelärare i uppdrag att handleda resurspedagogerna när behov uppstår. Resurspedagogerna ges även vid behov stöd i form av handledning av elevhälsans övriga professioner eller externa aktörer. Resurspedagogerna uppger att de också får stöd under arbetslags- och ämneslagsmöten. Rektorn uppger att när resurspedagogerna arbetar som stöd i undervisningssituationer är det läraren som ansvarar för att leda och styra arbetet i klassrummet så att det ska fungera på bästa sätt, även om det råder en stark samarbetskultur på skolan. Vidare visar granskningen att både lärarna och den läraravlastande personalen anser att nivån och omfattningen på det stöd och den ledning som resurspedagogerna ges är tillräckligt och funktionellt. Den läraravlastande personalen uppger i intervju att de vet vilka personer de ska vända sig till om det uppstår problem. Lärarna som deltar i intervjun upplever inte att de blir belastade av att stödja någon av den läraravlastande personalen utan snarare tvärt om, att resurspedagogerna också utgör ett stöd för lärarna i undervisningsrelaterade frågor kopplat till enskilda elever.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att tydliggöra den läraravlastande personalens arbetsuppgifter genom att upprätta tydliga arbetsbeskrivningar.

Granskningen visar att rektorn inte har upprättat skriftliga arbetsbeskrivningar som omfattar den läraravlastande personalens hela uppdrag. Mentorskapsuppdraget, som är en del av resurspedagogernas uppdrag, finns dock beskrivet i en uppdragsbeskrivning. Rektorn förmedlar muntligt den läraravlastande personalens arbetsuppgifter. Vidare tilldelas resurspedagogerna löpande arbetsuppgifter efter rektorns samråd med en av speciallärarna.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till bestämmelserna i skollagen framgår bland annat att rektorn har ansvar för personalens olika ansvarsområden.¹

För att den läraravlastande personalens stöd till lärare ska bli så effektivt som möjligt behöver rektorn tydliggöra deras arbetsuppgifter i förhållande till lärare och

¹ Prop. 2009/10:165 s. 253 f.

annan personal vid skolan så att oklarheter och konflikter inte uppstår. Det är rektorns ansvar att se till att den läraravlastande personalens arbetsuppgifter kommuniceras till personalen vid skolan. Enligt Skolinspektionens bedömning behöver det finnas tydliga arbetsbeskrivningar för att detta arbete ska ske med *hög kvalitet*. För att arbetsbeskrivningarna ska vara tydliga för den läraravlastande personalen och för övrig personal behöver därför arbetsbeskrivningarna på något sätt dokumenteras. Skolinspektionen ser en risk kopplad till att endast kommunicera arbetsbeskrivningarna muntligt eftersom muntliga arbetsbeskrivningar kan komma att missförstås, att parterna tolkat information olika och att förändringar kan komma att ske i organisationen. I de fall arbetsuppgifterna inte på något sätt dokumenterats skriftligt riskerar det dessutom att bli svårare för rektorn att följa upp tjänsternas syfte, mål och arbetsinnehåll.

Även tidigare forskning pekar på att det finns risker kopplade till en avsaknad av skriftliga arbetsbeskrivningar för den läraravlastande personalen. Dessa risker utgörs bland annat av att de tilldelas arbetsuppgifter som inte alltid överensstämmer med syftet med deras tjänster samt att deras uppdrag blir otydliga till annan personal på skolan. Detta kan vidare leda till att de får en ansträngd arbetssituation i form av ett för stort uppdrag.²

För att höja kvaliteten i rektorns arbete med att organisera arbetet vid skolan så att den läraravlastande personalens stöd till lärare blir så effektivt som möjligt rekommenderar Skolinspektionen rektorn att upprätta skriftliga arbetsbeskrivningar för resurspedagogerna och säkerställa att deras arbetsuppgifter är väl kända bland skolans personal. I en skriftlig arbetsbeskrivning kan rektorn vid behov klargöra att den aktuella tjänsten kräver en viss grad av flexibilitet. En skriftlig arbetsbeskrivning kan därutöver revideras om det senare visar sig finnas ett behov av detta.

Rektors arbete med att följa rektor upp, utvärdera och analysera om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn följer upp och analyserar om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte. I detta arbete ingår att följa upp vilka arbetsuppgifter som utförs av läraravlastande personal och analysera om de bidrar till att lärare avlastas så att de kan ägna mer tid åt undervisningsprocessen. Uppföljningen sker i kontinuerlig dialog med lärarna.

² Lindqvist, P., Ackersjö H. m.fl. (2020). *(Lära)avlastande yrkesgrupper – Var går gränserna? En studie om nya fördelningar av och förhandlingar om arbetet i skola*. En rapport från Forum för professionsforskning. (2020:01). Linnéuniversitetet.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* följer upp, utvärderar och analyserar om de läraravlastande tjänsterna bidrar till sitt syfte. Granskningen visar att rektorn följer upp vilka arbetsuppgifter den läraravlastande personalen utför. Uppföljningen sker i en kontinuerlig dialog med lärarna såväl genom täta avstämningar som vid veckovisa möten samt vid uppföljningar terminsvis och läsårsvis. Rektorn har utifrån uppföljningen analyserat vad arbetsuppgifterna som utförs av läraravlastande personal innebär för lärarna och deras arbetssituation. Rektorns analys visar att den läraravlastande personalens arbete bland annat bidrar till att ge lärarna en större möjlighet till att bedriva effektiv undervisning i klassrummet genom att genomföra undervisning individuellt eller i mindre grupper. Rektorn har även utifrån sin analys konstaterat att lärarna inte blir belastade av att stödja den läraravlastande personalen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Motivering

Rektorn följer upp och analyserar om de läraravlastande tjänsterna bidrar till sitt syfte

Granskningen visar att rektorn i dialog med lärarna och den läraravlastande personalen kontinuerligt följer upp vilka arbetsuppgifter som den läraravlastande personalen utför samt på vilka sätt de bidrar till att lärarna kan fokusera mer på undervisningsprocessen. Uppföljningen sker såväl vid medarbetarsamtal som vid fyra resultatuppföljningstillfällen under läsåret. Rektorn följer även upp den läraravlastande personalens arbetsuppgifter genom formella och informella samtal. Rektorn uppger att uppföljning av den läraravlastande personalens arbetsuppgifter och om de bidrar till sitt syfte även sker på veckovisa möten med specialläraren, vid mitterminskonferenser och terminsavslut, i elevhälsoteamet samt via rapportering från lärarna och resurspedagogerna. Resurspedagogerna rapporterar kontinuerligt endera direkt till rektorn eller via specialläraren om hur arbetet med eleverna framskrider. Av intervjuer med lärarna och resurspedagogerna framgår att den senaste förändringen i resurspedagogernas uppdrag ännu inte har kunnat följas upp och utvärderas.

Vidare visar granskningen att rektorn tillsammans med skolans personal analyserar de resultat som framkommit vid de kontinuerliga uppföljningarna och bedömer de effekter som de läraravlastande tjänsterna fört med sig. Rektorn uppger att analysen av vilka effekter resurspedagogernas arbete ger kopplat till lärarnas behov av avlastning och elevernas utveckling främst sker inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn uppger att det framgår i analyserna vad som varit gynnsamt och vilka behov som finns kopplat till användandet av läraravlastande personal. Analyser genomförs efter varje termin och innehåller tre

steg. Först analyserar lärarna det samlade resultatet i arbetslagen. Därefter gör ledningsgruppen tillsammans med speciallärarna en analys där arbetslagens analys ingår som en del i underlaget. Rektorn analyserar slutligen i vilken grad de läraravlastande tjänsterna och deras arbetsuppgifter bidrar till avlastning för lärarna. I den analysen utgår rektorn ifrån den information personalens analys gett och ifrån tillgängligt resultat från uppföljningarna.

Av granskningen framgår att rektorns analys av vad som framkommit vid uppföljningen visar att den läraravlastande personalens arbete bidrar till att lärarna upplever att de avlastas på ett sätt som medför att de kan fokusera mer på undervisningsprocessen. Enligt rektorn bidrar resurspedagogernas tjänster framför allt till att ge lärarna bättre möjlighet till att bedriva effektiv undervisning i klassrummet exempelvis genom att genomföra undervisning individuellt eller i mindre grupper. Lärarna kan då i större utsträckning individanpassa och differentiera undervisningen för eleverna. Rektorn säger att det skapar lugn och dämpar stress i undervisningssituationer när två vuxna kan hjälpas åt både i undervisningen med eleverna och när det uppstår konflikter. Rektorn uppger även att lärarna avlastas mycket genom att resurspedagogerna ansvarar för mentorskapet för de elever som är på *Seglet* och genom att de ansvarar för improvstiden samt läxhjälp.

Granskningen visar vidare att lärarna upplever sig avlastade utifrån det arbete den läraravlastande personalen bidrar med. Lärarnas beskrivning av på vilket sätt de blir avlastade och vad de i stället kan ägna mer av sin arbetstid till stämmer väl överens med vad som framkommit i rektorns redogörelse. Lärarna uttrycker också i intervju att de hinner med alla elever på ett bättre sätt och att det är en stor skillnad på hur lång tid det tar att få igång alla elever i arbete beroende på om en resurspedagog finns med i klassrummet eller inte. Lärarna uppger att de anser att resurspedagogerna är väldigt kompetenta, att de har en annan relation till eleverna och kan därigenom arbeta med dem på ett annat sätt än undervisande lärare många gånger gör. Lärarna säger även att resurspedagogerna ger dem tips och stöd som förbättrar undervisningen. Det förekommer ofta att läraren och resurspedagogen efter lektioner gemensamt reflekterar över hur det gått för elever i olika situationer för att hitta framgångsfaktorer.

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Stina Johansson

X Ulrika Holm

Föredragande

Signerat av: Ulrika Holm

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Caroline Engskär och Robert Östberg deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/rektors-arbete-med-lararavlastande-tjanster-i-grundskolan-arskurs-7-9/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Gäddgårdsskolan som består av tre skolenheter, grundskola F–6 och 7–9 samt grundsärskola, är en kommunal skola belägen i Arboga kommun. Vid skolenheterna finns totalt 557 elever inskrivna varav 201 elever i årskurserna 7–9. Den för granskningen aktuella skolenheten, Gäddgårdsskolan 7–9, är organiserad i fyra arbetslag. Arbetslagen A, B och C är årskursblandade arbetslag. Arbetslaget *Seglet* omfattar den särskilda undervisningsgruppen *Seglet* samt en mottagningsgrupp för nyanlända elever. I årskurserna 7–9 arbetar 24 heltidsanställda lärare. Enligt rektorn är 16 av dessa legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Varje arbetslag i årskurserna 7–9 leds av en arbetslagsledare som även ingår i rektorns ledningsgrupp. Rektorn är ansvarig chef för och arbetsleder den läraravlastande personalen.

Rektorn uppger att det finns två läraravlastande tjänster som tillhör årskurs 7–9 i form av resurspedagoger med 100 procent anställning vardera. I detta beslut utgör nämnda tjänster underlag för Skolinspektionens bedömning av hur rektorn arbetar med läraravlastande tjänster och benämns som läraravlastande personal.

Rektorns angivna huvudsakliga skäl för att använda läraravlastande personal är att de stöttar elever i behov av särskilt stöd, både i särskild undervisningsgrupp samt i undervisningen i klassrummet. Rektorn anger också att resurspedagogerna avlastar lärarna genom sitt arbete med att bidra till studiero, skapa trygghet i och utanför klassrummet och hantera konflikter som uppstår samt genom sitt ansvar för organiserad läxhjälp. Rektorn anser att när fler personer kan instruera, läsa tillsammans med, lyssna på och hjälpa eleverna i klassrummet skapas mer tid för lärarna att genomföra och följa upp undervisningen. Det skapar också mer tid för varje elev för lärarna. Rektorn uppger att resurspedagogerna genom att vara mentorer för eleverna i den särskilda undervisningsgruppen avlastar de lärare som är mentorer för de klasser som dessa elever har sin klasstillhörighet i.

Bilaga 2: Författningsstöd

Bedömningsområde 1

Författningsstöd

2 kap. 9-10 §§ skollagen, 4 kap. 3-6 §§ skollagen och Lgr avsnitt 2.8 rektorns ansvar

Bedömningsområde 2

Författningsstöd

1 kap. 5 § 1-2 st. skollagen, 2 kap. 9-10 §§ skollagen, 2.kap. 34 § skollagen och Lgr avsnitt 2.1 Normer och värden samt 2.8 rektorns ansvar

Bedömningsområde 3

Författningsstöd

2 kap. 9-10 §§ skollagen, 4 kap. 3-6 §§ skollagen och Lgr avsnitt 2.8 rektorns ansvar

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde: Rektorn behöver utveckla arbetet med att tydliggöra den läraravlastande personalens arbetsuppgifter genom att upprätta tydliga arbetsbeskrivningar.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: